

Idea (myšlenka myšlená)

Jsou myšlenky, které jsou „schopny“, když je pochopíte, něco na vás a ve vás změnit. Ale není to tím, že vás tak ovlivní někdo, kdo na vás mluvil, kdo vám něco řekl, eventuelně kdo něco napsal a vy jste si to přečetli. Jde totiž o to, že je celá řada lidí, na které také někdo promluvil, komu někdo něco podobného (nebo stejného) řekl, koho také oslovil a koho se tak snažil „ovlivnit“, ale nemělo to tentýž efekt, nevedlo to k podobným následkům. Ba je dokonce možné, že vám někdo něco řekl, aniž tomu sám dost porozuměl, a pokud vy jste byli schopni tomu porozumět lépe než on, změnilo vás to, ale toho, kdo vám to řekl nebo vyřídil, to nezměnilo (v tom spočívá velký význam tzv. tradice, neboť tradent (tj. tradující) může předávat něco, čemu sám dost nerozumí, a přece to předává, aniž by o tom dost věděl). Tato „struktura v pohybu“, tj. dějící se struktura se ovšem neomezuje pouze na myšlení (a vědomí), ale je účinná (funguje) také na nižších a možná nejnižších úrovních. To je ostatně platná složka Platónova (resp. platónského) učení o „ideách“: Platón potřeboval demiurga jako aktivního činitele, který při svém řemeslnickém poslání je odkázán na ideje, které sám nejen nevytváří, ale ani vytvářet nemůže. Celá koncepce potřebuje ovšem projít rozsáhlou revizí, ale přesto jí nemůžeme upřít geniálnost. Jediného demiurga musíme ovšem nahradit nesčíslným množstvím demiurgů (= subjektů v našem pojetí), ale to, že každý subjekt musí na jedné straně respektovat „fakticitu“, zatímco na druhé straně musí být s to dešifrovat „tradované“ tak, aby se dostal až k tomu, co takto „tradovat“ nelze (protože to je „non-fakticita“, přesněji „nepředmětnost“), platí naprosto všeobecně, i když mutatis mutandis. V jistém, smyslu by bylo možno o takovýchto „non-fakticitách“ mluvit jako o „jsoucnech ideálních“, pokud bychom ovšem pojem „jsocna“ a „jsoucího“ náležitě rozšířili (jinak bychom museli mluvit o „ideálních ne-jsoucnech“).

(Písek, 090411-1.)